

Zeven Psalmen

Voor vierstemmig gemengd koor

Felix Mendelssohn Bartholdy

Proza Musica – 10.210.001

Meer informatie over dit boek of andere uitgaven van Proza Musica vindt u op www.prozamusica.nl

Omslagontwerp: Kees Huisman

Deze uitgave is tot stand gekomen met goedkeuring van en in samenwerking met:

Carus-Verlag Göttingen Co KG
Musikverlag
Sielinger Str. 51
D-70771 Göttingen
Tel: +49 (0)551 797 330-0
E-mail: www.carus-verlag.com

© 2009 Proza Musica muziekuitgeverij
De Nieuwe Kruisstraat 101
1011 KT Amsterdam
Tel: +31 (0)20 787 272
Website: www.prozamusica.nl
E-mail: info@prozamusica.nl

Alle rechten voorbehouden. Niets uit deze uitgave mag worden vervaardigd, opgeslagen in een geautomatiseerd gegevensbestand, of openbaar gemaakt, in enige vorm of op enige wijze, hetzij elektronisch, mechanisch, door fotokopieën, opnamen, of op enige andere manier, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever.

Voorzover het maken van kopieën uit deze uitgave is toegestaan op grond van artikel 17a Auteurswet 1912 (of het Besluit van 20 juni 1974, S.N. 351), zoals gewijzigd bij Besluit van 22 augustus 1985, S.N. 471 en artikel 17 Auteurswet 1912, dient men de daarvoor wettelijk verschuldigde vergoedingen te voldoen aan de Stichting Reprorecht (Postbus 882, 1180 AW Amsterdam). Voor het overnemen van gedeelte(n) uit deze uitgave in bloemlezingen, readers en andere compilatiewerken (artikel 17 Auteurswet 1912) dient men zich tot de uitgever te wenden.

ii

INHOUDSOPGAVE

	Pagina
Felix Mendelssohn Bartholdy	IV
Zeven 'Lobwasser' Psalmen	V
Psalm 2	7
Psalm 24	7
Psalm 31	7
Psalm 91	5
Psalm 93	7
Psalm 98	7
Psalm 100	8

Al de bovengenoemde Psalmen zijn ook afzonderlijk te bestellen.
Ga naar www.prozamusica.nl voor het bestellen van deze artikelen.

Felix Mendelssohn Bartholdy

Jakob Ludwig Felix Mendelssohn Bartholdy (Hamburg, 3 februari 1809 – Leipzig, 4 november 1847) was een Duits componist, dirigent, organist en pianist.

Mendelssohn werd geboren in een rijke protestants-Joodse familie. Mendelssohn was gedoopt maar werd desondanks door velen als joods gezien. Zijn vader Abraham Mendelssohn was bankier en zijn grootvader was de Joods-Duitse filosoof Moses Mendelssohn. In 1812 verhuisde de familie naar Berlijn. Op zesjarige leeftijd kreeg hij pianoles van zijn moeder en op zeventjarige leeftijd van Marie Bigot. In 1817 na in Berlijn te zijn teruggekeerd, kreeg hij les in compositie van Carl Friedrich Zelter, wiens vriend Goethe hij in 1821 in Weimar bezocht.

Daarvoor, in 1818, op negenjarige leeftijd trad hij op in een openbaar concert, waaraan hij dertien was had hij al verschillende composities op zijn naam, waaronder het symfonisch nummer 1. Zijn vader was rijk genoeg om hem een privé-orkest te laten dirigeren. Hij componeerde zijn eerste symfonie op vijftienjarige leeftijd.

In 1827 kreeg hij zitting aan de universiteit van Berlijn om door de geschiedenis- en filosofiecolleges van Hegel te volgen. Hij kreeg pianoles van Ignaz Moscheles tijdens een bezoek. In 1825 voltooide hij de korte opera Die Hochzeit des Camacho, die op kosten van de familie in 1827 werd uitgevoerd. Op zijn zeventiende componeerde hij de ouverture voor de Midzomernachtsdroom van Shakespeare (de rest van de toneelmuziek werd in 1842 voltooid). Hij maakte vele reizen, onder andere naar Parijs en Italië. Hij trok hij op met Hector Berlioz, die daar verbleef als winnaar van de Prix de Rome. In 1835 werd Mendelssohn de eerste muziekdirecteur en tevens Kapelmeester van het Gewandhausorchester in Leipzig was. Voor die tijd waren er twee functies gescheiden.

Tijdens een bezoek aan Frankfurt ontmoette hij Louise Jeanrenoud, een nakomeling van een Franse Hugenotenfamilie, met wie hij op 20 maart 1827 in het huwelijk trad. Ze kregen samen vijf kinderen. In september van hetzelfde jaar dirigerde hij zijn oratorium Paulus op het Birmingham Festival. Mendelssohns twee kinderen Paulus en Susanna waren beïnvloed door de muziek van Johann Sebastian Bach, die in vergetelheid was geraakt. Mendelssohn weer onder de aandacht van het publiek heeft gebracht. In 1829 gaf Mendelssohn met groot succes een uitvoering van de Matthäuspassion, de eerste uitvoering van dit werk sinds het overlijden van Bach. Hij vestigde in 1830 weer in Berlijn, waar hij benoemd was tot directeur van de muziekafdeling van de kunstacademie. Hier componeerde hij toneelmuziek voor stukken in het Grieks, Engels en Frans. In 1842 werd Mendelssohn als een der eersten opgenomen in de exclusieve Orde "Pour le Mérite".

End 1842 leerde hij naar Leipzig terug en richtte daar het conservatorium op. Hij gaf les in piano en compositie. Hij had echter een slechte gezondheid en zijn bezoek aan het Birmingham Festival op 26 augustus 1846 was zijn op één na laatste bezoek aan Engeland. Na zijn laatste bezoek aan dat land in de lente van 1847 was hij erg ziek overleden door het overlijden van zijn zuster Fanny Hensel.

Hij ging naar Zwitserland, maar was te ziek om te werken en keerde weer terug naar Leipzig in september 1847 waar hij, op 4 november, slechts achtentwintig jaar oud, zwaar overwerkt en geheel uitgeput, na een reeks hartaanvallen overleed.

De Nationaalsocialisten verboden Mendelssohns werk dat zij als "Joods", en daarom verwerptelijk, beschouwden.

iii

iv

Zeven 'Lobwasser' Psalmen

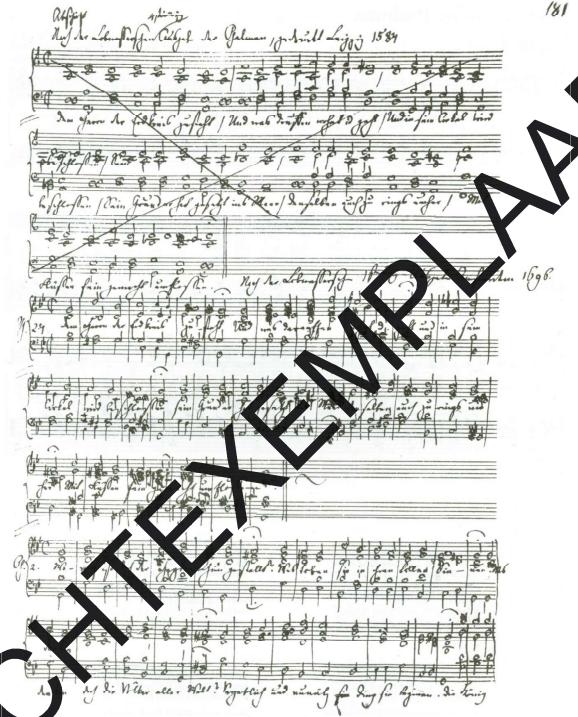
In de literatuur over Mendelssohn is tot nu bijna nooit aandacht besteed aan de zeven zogenaamde 'Lobwasser' Psalmen. Toch is er behoorlijk wat materiaal beschikbaar die ons informeren over de datum waarop en het motief waarom deze Psalmen zijn ontstaan.
 Al in 1573 zorgde Ambrosius Lobwasser voor een vertaling van de Franse psalmen in het Duits; de 'Duitse Dathen' dus. Deze vertaling gebruikte voor deze psalmzettingen.
 De Lobwasser Psalmen zijn geschreven in het kader van hervormingsmaatregelen die Friedrich Wilhelm IV, koning van Pruisen, uitvoerde kort na zijn troonsbestijging in 1840. Vanaf het begin van zijn regering betrof de koning Mendelssohn bij een grootschalige verbetering van het muzikale leven in Berlijn.

Een van de bepalingen was dat op bepaalde dagen aan het begin van de dienst een psalm gezongen moest worden door het koor. In 1843 kreeg Mendelssohn een schriftelijk verzoek voor alle kerkelijke feestdagen de daarbij behorende psalmen te voorzien van vierstemmige zettingen. De lijst bevatte 21 psalmen die in de kerkelijk jaar. Zeven van de 21 psalmen op deze lijst zijn speciaal gemarkeerd. Dit zijn precies de zeven psalmen die de zogenaamde 'Lobwasser' psalmen vormen: Psalm 24 (voor Advent zondag), Psalm 2 (voor Eerste Zondag), Psalm 93 (voor de zondag na de Kerstdagen), Psalm 98 (voor Nieuwjaarsdag), Psalm 100 (voor Eerste Zondag), Psalm 31 (voor Quinquagesima) en Psalm 91 (voor de Eerste zondag van de vasten).

Mendelssohn's eerste idee was om de psalmzettingen te gebruiken uit een vierstemmige uitvoering van de Lobwasser Psalmen die waren gepubliceerd in Leipzig in 1584. Echter, nadat hij Psalm 24 had gekopieerd gaf hij er een streep door en verzorgde de melodie van Psalm 24 van een nieuwe harmonisatie (zie de afbeelding hierna).

Vanuit muzikaal oogpunt zijn deze psalmzettingen niet van groot belang. Het zijn namelijk vierstemmige zettingen waarbij de sopraan de relatief eenvoudige oorspronkelijke melodie zingen en de harmonisatie een barokke stijl hebben.

Meer informatie over deze psalmen vindt u in de Duitstalige uitgave van Carus-Verlag 'Felix Mendelssohn Bartholdy – Neun Psalmen und Cantique' (Carus C 10.479/90).

ZICHTEXEMPLAAR

ZICHTEXEMPLAAR

v

vi

Psalm 2

Gemengd koor SATB

Nr. 10.002.001

Tekst: LAUS DEO, SALUS POPULO
 Melodie: Straatsburg 1539/Genève 1542
 Zetting: Felix Mendelssohn Bartholdy (1809-1847)

1. Wat drift be - heerst het woe - dend hei - den - dom, en heeft he -
 6. Vrees 's HEE - REN macht en dient Zijn Ma - je - steit Juicht, en - vend
 7. Wel - za - lig zij, die naar Zijn rei - ne leer, in
 hart der vol - ken in - ge - no - men, die ko - nin gen ver -
 op 'ge - zigt van Zijn ver - no - men, die kust den Zoon, van
 heil, hun hoogst ge - luk be - schou - wen, die Si - ons Vorst er -
 hef - fen zich, om, te vor - sten zijn ver - me - tel saâm - ge -
 ouds u - zeig: Eer u Zijn loom ver - delg' voor al - ler
 ken - nen voor hun HEER; Wel - za - lig zij, die vast op Hem be -
 ko - - men, Om God, den HEER, zelfs naar de kroon te ste - - ken, en
 o - - gen; U op uw weg tot stof doe we - der - ke - - ren, Wan -
 trou - - wen.

Psalm 2 - Felix Mendelssohn Bartholdy

te - gen Zijn Ge - zelf - de op te staan. Zij spre - ken saâm: "Laat ons hem
 neer Zijn wraak, ge - tergd door uw ge - drag, U, on - ver - hoeds, zou door haar
 ban - den bre - - ken, en van hun ijs en lou - wen ons ont - slaan!"
 goed ver - te - - ren, tot sla - ving van den an - ge - hoond ge - zag.

ZICHTEXEMPLAAR

ZICHTEXEMPLAAR

Psalm 24

Gemengd koor SATB

Nr. 10.024.001

Tekst: LAUS DEO, SALUS POPULO

Melodie: Genève 1542/1543

Zetting: Felix Mendelssohn Bartholdy (1809-1847)

1. Al d'aard en al - les wat zij geeft, Met al wat zich
 2. Wie klimt den berg des HEE - REN op? Wie zal dien God - ge
 3. Die zal, door 's HEE - REN gunst ge - leid, En ze - gen ge
 4. Ver - hoogt, o poor - ten, nu den boog! Rijst, eeuw - ge
 5. Ver - hoogt, o poor - ten, nu den boog! Rijst, eeuw - ge

weegt en leeft, Zijn 't wet - tig ei - gen doel, als HEE - - REN. Hij
 wij - den top, Voor 't oog van Si - on, tre - den? De
 rech - tig - heid Van God, den God zins, van - den. Dit
 rijst om - hoog! Op - dat de Ko - ning in moog' rij - den. Die
 rijst om - hoog! Op - dat g'uw Ko - ning hoogt ont - van - gen. Wie

heeft z', in ha - beracht - d - stond, Op on - ge - me - ten zeen ge -
 man, die, rein, is hart en hand, Zich niet aan ij - del - heid ver -
 's Ja - kob, is 't wroeg - slacht, Dat naar God vraagt, Zijn wet be -
 is die niet zo groot in eer? 't is God, d'al - mach - tig, Op - per -
 is die Voor zo groot in kracht? 't is 't Hoofd van 's he - mels le - ger

Door - sne - den met ri - - vier en me - - ren.
 pandt, En geen be - drog pleegt in zijn e - - den.
 tracht En zoekt Zijn aan - schijn met ver - lan - den.
 heer. 't is God, ge - wel - dig in het strij - den.
 macht; Hem e - ren wij met lof - ge - zan - den.

© 1997 Carus-Verlag, Stuttgart (First Edition) Printed with permission
 © 2009 Proza Musica, Nederland
 Deze bladmuziek kan als DEMO afgedrukt zijn of is legaal aangeschaft. In dat laatste geval is zij voorzien van een rood stempel.
 Zo niet, dan is deze muziek illegaal gekopieerd. Dat is wettelijk verboden. Kijk op www.prozamusica.nl of mail naar info@prozamusica.nl voor extra exemplaren.

Psalm 31

Gemengd koor SATB

Nr. 10.031.001

Tekst: Joh. Eus. Voet

Melodie: Louis Bourgeois 1551

Zetting: Felix Mendelssohn Bartholdy (1809-1847)

1. Op U be - trouw ik, HEER' der he - - ren, op
 2. Och, neig tot mij Uw guns - lig' o - - ren, schiet
 3. Gij zijt al - leen wat zou ik vre - - ren, zien
 4. 'k Be - veel mijn geest in U - we han - - den, Gij
 12. In U - we hand zijn mij - ne lij - - den, die

U, ge - - lijk 't be - taamt. Ai, laat mij nooit be - schaamd, van
 haas - tig toe; dat mij Uw Naam en rots - steen zij; een
 gods, mijn burcht, o HEER'; Ja, U - we Naam ter eer, zult
 rots, der waar - heid, Gij, o HEER', ver - lost et mij, ik
 laat mij in mijn leed, op U - we Naam, Die weet de

U - we troon te rug - ge - ke - - ren. Help mij, op
 huis, een vast steun - te to - - ren, die, op een
 Gij mijn rots - steen, Her - der we - - ren, mijn Hel - per,
 haat hen, die ha - beruk - werk bran - den ter eer van
 maat en 't - de van mijn lij - - den. Red mij van

ge - be - - den, door Uw ge - rech - tig - he - - den.
 klip ver - he - - ven, mij vei - lig - heid kan ge - - ven.
 scheur de net - ten, die z' in 't ver - bor - gen zet - ten.
 val - se go - - den, op U steun ik in no - - den.
 wie ver - bol - - gen ter dood toe mij ver - vol - - gent

© 1997 Carus-Verlag, Stuttgart (First Edition) Printed with permission
 © 2009 Proza Musica, Nederland
 Deze bladmuziek kan als DEMO afgedrukt zijn of is legaal aangeschaft. In dat laatste geval is zij voorzien van een rood stempel.
 Zo niet, dan is deze muziek illegaal gekopieerd. Dat is wettelijk verboden. Kijk op www.prozamusica.nl of mail naar info@prozamusica.nl voor extra exemplaren.

Psalm 91

Gemengd koor SATB

Nr. 10.091.002

Tekst: LAUS DEO, SALUS POPULO

Melodie: 1543/Genève 1551

Zetting: Felix Mendelssohn Bartholdy (1809-1847)

1. Hij, die op Gods be - - scher - ming wacht, wordt door den
 be - vei - ligd in de d'uis - tre nacht, be - scha - dwd
 5. Ik steun op God, mijn toe - ver - laat, dies kwad; Uw
 Wie God ver - trouwt, die geen kwaad; Uw
 6. Zij zult - len u, Gods gunst - ge - - noot, naar 's He -
 Op - dat gij aan geen steen u stoot, op hun - ne

hoog - ste Ko - - - ning, Die hem ik God, zo
 in Gods wo - - - ning.
 niets te vre - - zen; Hij zult Zijn en - ge -
 vei - lig - we - - zent.
 wel - be - - ha - - gen, - zult op jon - ge
 han - den dra - - gen

goed als groot zor - ten, op Hem bou - - wen, Mijn burg, mijn
 len ge - leest, dan zult op weg be - vrij - - den; Gij zult hen,
 leeu - wen tress op - gij - tig' ad - ders slap - - pen, en door ge -

vlucht in de nood, de God van mijn be - trou - - wen.
 in ge - va - ren, zien voor uw be - houd - nis strij - - den.
 vaar noch vrees be - streen, de leeuw en draak ver - trap - - pen.

© 1997 Carus-Verlag, Stuttgart (First Edition) Printed with permission
 © 2009 Proza Musica, Nederland
 Deze bladmuziek kan als DEMO afgedrukt zijn of is legaal aangeschaft. In dat laatste geval is zij voorzien van een rood stempel.
 Zo niet, dan is deze muziek illegaal gekopieerd. Dat is wettelijk verboden. Kijk op www.prozamusica.nl of mail naar info@prozamusica.nl voor extra exemplaren.

Psalm 93

Gemengd koor SATB

Nr. 10.093.001

Tekst: LAUS DEO, SALUS POPULO

Melodie: Genève 1552

Zetting: Felix Mendelssohn-Bartholdy (1809-1847)

1. De HEER' re - geert; de hoog - ste Ma - je - steit, Be - kleed in
 2. Gij hebt Uw troon van eeu - wig - heid ge - grond. De waer - ren,
 3. Maar, HEER', Gij zijt veel ster - ker dan 't ge - weld Der
 4. Uw macht is groot, Uw trouw zal nooit ver - gaan; Al

sterkt, om - gord met heer - lijk - heid, Be - kleed in
 HEER', ver - hef - fen zich in 't rond; Ri - vers van meer ver - hef - fen
 dien Uw al - macht pa - len stelt De gro - zee zwijgt op Uw
 oit be - loofd hebt, zal be - staan, De he - lig - heid is voor Uw

Zij - ne hand Den school - ge - bouw on - wan - kel - baar in stand.
 hun ge - ruis; het sid - dert al op 't woe - dend stroom - ge - druis.
 wenk en wal - poe - fel zij bruis', hoe fel zij wo - de - de, stil.
 huis, o HEER', Eeu - we in, tot sie - raad en tot eer.

© 1997 Carus-Verlag, Stuttgart (First Edition) Printed with permission
 © 2009 Proza Musica, Nederland
 Deze bladmuziek kan als DEMO afgedrukt zijn of is legaal aangeschaft. In dat laatste geval is zij voorzien van een rood stempel.
 Zo niet, dan is deze muziek illegaal gekopieerd. Dat is wettelijk verboden. Kijk op www.prozamusica.nl of mail naar info@prozamusica.nl voor extra exemplaren.

Psalm 98

Gemengd koor SATB

Tekst: Johannes Eusebius Voet

Melodie: 1543/Genève1551

Zetting: Felix Mendelssohn-Bartholdy (1809-1847)

Nr. 10.098.001

1. Zingt, zingt een nieuw ge - zang den HEE - RE Dien gro - ten God, Die wond - ren ge -
2. Hij heeft ge - dacht aan Zijn ge - na - de, Zijn trouw aan Is - rel nooit ge - kren -
3. Doet bij uw harp de psal - men ho - ren; Uw juich - stem geef den HEE - dank;
4. Laat al de stro - men vro - lijk zin - gen, De han - den klap - pen naar

10
Zijn rech - ter - hand, vol sterk' en e - re, Zijn heil - ig - am, wrocht heil na leed
Dit slaan al 's aard - rijks ein - den ga - de, Nu - ja - God Zijn heil ons schenkt
Laat klin - ken, door uw tem - pel - ko - ren, Trom - mel - len en ba - zuin - ge - klank;
't Ge - berg - te vol van vreug - de sprin - gen, En hoop - en voor des HEE - REN oog;

19
Dat heil heeft Ge - nu - doen - kon - den; Nu heeft Hij Zijn ge - rech - tig - heid,
Juich dan den HEE - ren bij de gal - men, Gij gan - se we - reld, juich van vreugd!
Dat 's HEE - REN huis - lig - de drui - se Voor Is - rels gro - te Op - per - heer,
Hij komt, Hij komt, om 's aard' te rich - ten, De we - reld in ge - rech - tig - heid,

Zo vlek - ke - loos en on - ge - schon - den, Voor 't hei - den - dom ten toon ge - spreid,
Zing vro - lijk in ver - he - ven psal - men Het heil, dat d'aard' in 't rond ver - heugt,
Na zee met ha - re vol - heid brui - se, De gan - se we - reld geef Hem eer,
Al 't volk, daar 't wreed ge - weld moet zwich - ten, Wordt in recht - ma - tig - heid ge - leid.

© 1997 Carus-Verlag, Stuttgart (First Edition) Printed with permission

© 2009 Proza Musica, Nederland

Deze bladmuziek kan als DEMO afgedrukt zijn of is legaal aangeschaft. In dat laatste geval is zij voorzien van een rood stempel.

Zo niet, dan is deze muziek illegaal gekopieerd. Dat is wettelijk verboden. Kijk op www.prozamusica.nl of mail naar info@prozamusica.nl voor extra exemplaren.

Psalm 100

Gemengd koor SATB

Tekst: Hendrik Ghijsen

Melodie: Louis Bourgeois 1551

Zetting: Felix Mendelssohn-Bartholdy (1809-1847)

Nr. 10.100.003

1. Juich aar - de, juich a - lom den HEER', Dient God me
2. De HEER' is God; er - kent, dat Hij Ons heeft ge
3. Gaat tot Zijn poor - ten in met lof, Met lof - zang
4. Want goe - der - tie - ren is de HEER'; Zijn goed he

7
blijd - schap, geeft Hem eer; Komt, na - de voor Zijn aan - ge -
maakt (en geens - zins wij), Tot scha - pen, die Hij voedt en
in Zijn hei - lig - hof; Looft Hem daar met hart en
ein - digt, neem - mer - meer; Zijn trouw en waar - heid houdt haar

13
zicht; Zingt Hem dan vro - lijk lof - ge - dicht.
weldt; Een volk, tot - ten dienst be - reid.
stem; Prijst Zij - ne Naam, ver - heer - lijk Hem.
kracht Tot in laat - ste na - ge - slacht.

© 1997 Carus-Verlag, Stuttgart (First Edition) Printed with permission

© 2009 Proza Musica, Nederland

Deze bladmuziek kan als DEMO afgedrukt zijn of is legaal aangeschaft. In dat laatste geval is zij voorzien van een rood stempel.

Zo niet, dan is deze muziek illegaal gekopieerd. Dat is wettelijk verboden. Kijk op www.prozamusica.nl of mail naar info@prozamusica.nl voor extra exemplaren.